

Грібов М. Л.,
доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Національної академії внутрішніх справ

УДК 343.102:351.94

ПОВНОВАЖЕННЯ СЛІДЧОГО СУДДІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ

Вітчизняний законодавець включив до повноважень слідчого судді розгляд клопотань слідчого, прокурора про проведення НСРД та постановлення відповідних ухвал. Однією з таких дій є контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України). Проте, на відміну від інших НСРД, щодо цієї дії немає однозначної вимоги законодавця про винесення слідчим суддею відповідної ухвали. Таким чином, КПК допускає проведення контролю за вчиненням злочину без ухвали слідчого судді. При цьому чи потрібна така ухвала вирішує суб'єкт ініціативи контролю за вчиненням злочину – прокурор. Водночас ні поняття, ні змісту контролю за вчиненням злочину законодавець не визначає. Отже, дане питання підлягає чіткому юридичному унормуванню, для здійснення якого необхідне відповідне наукове дослідження.

Мета даної статті полягає у тому, щоб сформулювати теоретичне уявлення про оптимальну юридичну конструкцію, яка має встановлювати повноваження слідчого судді щодо забезпечення законності контролю за вчиненням злочину.

Юридична конструкція, яка має встановлювати повноваження слідчого судді щодо забезпечення законності контролю за вчиненням злочину, повинна насамперед ґрунтуватися на оновленні законодавчого регулювання змісту контролю за вчиненням злочину. Його потрібно унормувати як комплекс НСРД, з можливістю інсценування дій, подій, обстановки (з використанням матеріальних засобів імітації, або без них – за рахунок усної дезінформації), що мають бути сприйняті особою як ознаки реалізації (або можливості реалізації) її злочинного задуму.

Унормуванню підлягає те, що слідчий суддя, розглядаючи клопотання про проведення контролю за вчиненням злочину, має переконатися у наявності: 1) фактичних даних, що дають підстави вважати, що готується або вчиняється саме тяжкий або особливо тяжкий злочин; 2) фактичних даних, що свідчать про неможливість отримання відомостей про злочин та особу, яка його готує, в інший спосіб; 3) можливості за результатами контролю за вчиненням злочину отримання доказів, які самостійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин підготовки злочину або встановлення осіб, причетних до його підготовки; 4) наявності у суб'єкта, що подав клопотання, відповідних повноважень; 5) фактичних даних, які свідчать про відсутність під час контролю за вчиненням злочину провокування особи на його вчинення; 6) необхідності для виконання завдань контролю за вчиненням злочину проведення кожної з дій, що зазначені у клопотанні, а також застосування імітаційних дій та засобів. За результатами розгляду клопотання слідчий суддя повинен не лише мати змогу задовольнити його або відмовити у його задо-

воленні, а їй задовольнити таке клопотання частково – щодо проведення окремих дій, які заплановано провести в межах контролю за вчиненням злочину.

Ключові слова: законність, слідчий суддя, контроль за вчиненням злочину, судовий контроль, негласні слідчі (розшукові) дії, провокація.

Одним з ефективних інструментів досудового розслідування в Україні з моменту прийняття чинного Кримінального процесуального кодексу (КПК) України став інститут негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД). Проведення таких дій суттєво обмежує права, свободи та інтереси осіб щодо яких вони застосовуються. Тому виникає необхідність у надійних гарантіях забезпечення законності під час прийняття рішень про їх застосування, під час безпосереднього проведення НСРД та під час використання їх результатів у кримінальному провадженні. Нагляд за дотриманням законності органами, що здійснюють досудове розслідування, покладено на прокуратуру. Проте саме прокурор є процесуальним керівником досудового розслідування та реалізує функцію обвинувачення у кримінальному провадженні. Тому неможна бути впевненим у повній об'єктивності та реальній обґрунтованості усіх рішень прокурора. Тим більше, що режим таємності, у якому здійснюються НСРД, не дає можливості стороні захисту оскаржити рішення про їх проведення. Отже, діяльність прокурора на стадії досудового розслідування має контролюватися незалежною інстанцією, якою у кримінальному провадженні є слідчий суддя.

З викладених позицій є цілком виправ-

даним, що законодавець включив до повноважень слідчого судді розгляд клопотань слідчого, прокурора про проведення НСРД та постановлення відповідних ухвал. Однією з таких дій є контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України). Проте, на відміну від інших НСРД, щодо цієї дії немає однозначної вимоги законодавця про винесення слідчим суддею відповідної ухвали. Так, у п. 8 зазначеної вище статті вказано: «Якщо при проведенні контролю за вчиненням злочину виникає необхідність тимчасового обмеження конституційних прав особи, воно має здійснюватися в межах, які допускаються Конституцією України, на підставі рішення слідчого судді згідно з вимогами цього Кодексу»¹. Таким чином, КПК допускає проведення контролю за вчиненням злочину без ухвали слідчого судді. При цьому чи потрібна така ухвала вирішує суб'єкт ініціативи контролю за вчиненням злочину – прокурор. Водночас ні поняття, ні змісту контролю за вчиненням злочину законодавець не визначає. Отже, дане питання підлягає чіткому юридичному унормуванню, для здійснення якого необхідне відповідне наукове дослідження.

Підґрунтям такого дослідження є як наукові праці, присвячені проблемним НСРД (С. В. Албул², В. І. Василичук³, А. А. Венедіков⁴, Є. Д. Лук'яничков⁵, М. А. Погорецький⁶, Д. Б. Сергєєва⁷,

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> дата звернення 18.01.2018.

² С Албул, Новий 'Кримінальний процесуальний кодекс України: руйнування наступальності в оперативно-розшуковій діяльності' Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави: V Міжнародна науково-практична конференція (ОДУВС 2013) 334–336.

³ В Василичук, 'Взаємодія оперативних та слідчих підрозділів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій' Актуальні проблеми досудового розслідування: IV Всеукр наук. практ. конф. (НАВС 2017) 23–25.

⁴ А Венедіков, 'Законодавча класифікація негласних слідчих (розшукових) дій: проблеми та шляхи їх вирішення' (2015) 2 Бюлетень Міністерства юстиції України 93–100.

⁵ Є Лук'яничков, Б Лук'яничков, 'Становлення інституту негласних слідчих (розшукових) дій' (2015) 60 Криміналістика и судебная экспертиза 147–160.

⁶ М Погорецький, 'Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні' (2013) 1 Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ 270–277.

⁷ Д Сергєєва, 'Проблемні питання постановлення ухвал про проведення негласних слідчих (розшукових) дій' (2014) 1 Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» 177–186.

О. С. Старенький¹, М. В. Стащак²) та ін.), так і роботи, присвячені судовому контролю за їх проведенням (В. В. Городовенко³, М. В. Багрій⁴, М. А. Макаров⁵, Н. П. Сиза⁶ та ін.). Результати досліджень, проведених названими (та багатьма іншими) вченими й практиками дають можливість визначити теоретичні засади судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб при проведенні НСРД.

Мета даної статті полягає у тому аби сформулювати теоретичне уявлення про оптимальну юридичну конструкцію, яка має установлювати повноваження слідчого судді щодо забезпечення законності контролю за вчиненням злочину.

Досягнення зазначеної мети передбачає необхідність встановлення конкретних критеріїв, які свідчать про тимчасове обмеження конституційних прав особи під час проведення контролю за вчиненням злочину. Виконання цього завдання тягне за собою необхідність розуміння змісту контролю за вчиненням злочину.

Частина 1 ст. 271 КПК України передбачає, що у випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин, може проводитися контроль за вчиненням злочину, який має чотири форми (контрольована поставка; контрольована та оперативна закупка; спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину). Оскільки законодавець не подав у КПК України

ні визначення контролю за вчиненням злочину, ні дефініції жодної з його форм, це вимушені були зробити розробники міжвідомчої Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні», затвердженої Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 144/1042/516/1199/936/1687/51⁷.

Аналіз вказаних визначень свідчить про відсутність однозначності пропонує розробниками Інструкції формувань, зумовлених, серед іншого, вживанням незрозумілих термінів («відповідні умови», «спостереження за прийняттям рішень», «обстановка, наближена до реальної», «створення уяви») Наслідком цього є можливість їх широкого тлумачення та неможливість чіткого відмежування різних форм контролю за вчиненням злочину. Так, вивчення практики засвідчує, що ідентичні за змістом дії з викриття одержання неправомірної вигоди службовою особою у одних випадках процесуально оформлюють як спеціальний слідчий експеримент, а в інших – як імітування обстановки злочину. Відсутність однозначності у цьому питанні спостерігається і науковій літературі. Більше того,

¹ О Старенький 'Проблемні аспекти законодавчої регламентації провадження негласних слідчих (розшукових) дій' (2013) 4 Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 449–455.

² М Стащак, Л Мазур, 'Проблемні аспекти застосування негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами ОВС України' (2012) 6 (84) Митна справа 85–89.

³ В Городовенко, 'Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій' (2013) 1 Слово Національної школи суддів України 15–20.

⁴ М Багрій, 'Судовий контроль за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій: окремі аспекти' (2015) 35 Науковий вісник Ужгородського національного університету 86–89.

⁵ М Макаров, 'Authorization of covert investigative (detective) actions by the investigating judge' (2015) 4 Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ 238–248.

⁶ Н Сиза 'Повноваження слідчого судді щодо здійснення судового контролю у кримінальному процесі України' (2012) 6 Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право» 9–10.

⁷ Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Інструкція, затверджена спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1681/51 від 16.11.2012 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>> дата звернення 18.01.2018.

в окремих навчальних посібниках і методичних рекомендаціях ідентичні операції, що проводяться з метою викриття одержання службовою особою неправомірної вигоди, іменують то спеціальним слідчим експериментом, то імітуванням обстановки злочину.

Водночас порівняльний аналіз змісту визначень різних форм контролю за вчиненням злочину дозволяє дійти висновку, що усі вони мають важливу спільну рису. Адже в основі усіх цих форм лежить інсценування дій, подій, обстановки (з використанням матеріальних засобів імітації, або без них – за рахунок усної дезінформації), що мають бути сприйняті особою як ознаки реалізації (або можливості реалізації) її злочинного задуму. Крім того, метою контролю за вчиненням злочину у будь-якій формі є фіксація фактичних даних, що підтверджують прийняття особою рішення (самостійного та остаточного) про вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. Таке рішення може знайти свій зовнішній вираз лише у діях особи з готування (ст. 14 КК України) або замаху (ст. 15 КК України) на конкретне діяння, що передбачене особливою частиною КК України. Саме ці дії і підлягають фіксації.

Якщо інсценування (імітація) дій (подій, обстановки) є необхідною складовою усіх форм контролю за вчиненням злочину, то можна стверджувати, що особу, яка є об'єктом цієї НСРД, навмисно вводять в оману, їй навмисно повідомляють неправдиву інформацію. Таким чином, відбувається не лише втручання у приватне спілкування, а й введення в оману об'єкта контролю за вчиненням злочину щодо іншої сторони цього спілкування. Адже у якості хабародавця (покупця наркотичних засобів, майна здобутого злочинним шляхом, організатора або виконавця замовного вбивства та ін.) виступає особа яка насправді має намір викрити партнера по приватному спілкуванню у вчиненні злочину. Така особа може мати статус заявника або потерпілого у кримінальному провадженні.

Практика показує, що часто такою особою є оперативний працівник та (або) залучені ним до проведення НСРД конфіденти. Це слід вважати обмеженням конституційних прав і свобод людини щодо якої проводять контроль за вчиненням злочину. Відповідно, судовий контроль в даному випадку є необхідним. Він має бути безумовним, безальтернативним. Адже ч. 1 ст. 258 КПК України передбачає, що ніхто не може зазнавати втручання у приватне спілкування без ухвали слідчого судді.

Проте практика йде іншим шляхом. клопотання про дозвіл на проведення контролю за вчиненням злочину подають лише тоді, коли його проводять в комплексі з іншими НСРД – тими, для яких ухвала слідчого судді є необхідною умовою. В переважній більшості випадків саме так і відбувається. Адже для фіксації дій особи під час підготовки або замаху на вчинення злочину (в межах реалізації положень ст. 271 КПК України), здебільшого, необхідно одночасно проводити НСРД, передбачені ст. ст. 260, 269, 270 КПК України. Тому слідчий, прокурор подають слідчому судді одне клопотання, куди, поряд з контролем за вчиненням злочину, включають усі ці НСРД. Але, з нашого погляду, контроль за вчиненням злочину сам по собі має виступати предметом судового контролю. Додатковий аргумент на користь цього – можливість застосування провокації, на що законодавець звертає увагу, наголошуючи у п. 1 ч. 7 ст. 271 КПК України на обов'язку прокурора у своєму рішенні про проведення контролю за вчиненням злочину, викласти обставини, які свідчать про відсутність під час НСРД провокування особи на вчинення злочину.

За результатами досліджень М. А. Погорецького, правоохоронні органи України постійно допускають провокації вчинення злочинів у ході реалізації норм ст. 271 КПК України. При цьому, звертає на себе увагу і викликає занепокоєність те, що 56% опитаних прокуро-

рів, 65% слідчих та 72% оперативних працівників вважають за доцільне розширення можливостей застосування провокації у правоохоронній діяльності¹.

Отже, за сучасного стану правового регулювання контролю за вчиненням злочину, на цю НСРД повним обсягом варто було б поширити повноваження слідчого судді щодо надання дозволу на її проведення.

Проте вважаємо, що і саме регулювання контролю за вчиненням злочину має зазнати радикальних змін. Адже в прямому розумінні «контроль за вчиненням злочину» є наданням можливості особі реалізувати свої злочинні наміри (під прихованим наглядом), аби задокументувати її дії та вчасно їх припинити.

Так, контроль за вчиненням конкретною особою незаконного заволодіння автотранспортним засобом можна повним обсягом здійснити за допомогою візуального спостереження за нею (з використанням фотографування та відеозапису). Якщо відомо конкретне публічно доступне місце та час, де планують пограбування, диверсію, закладання тайника зі зброєю або наркотиками, то замах на вчинення цих злочинів можна повним обсягом зафіксувати за допомогою відеоконтролю такого місця. Контроль за крадіжкою з квартири або приватного будинку може бути проведений за допомогою візуального спостереження за місцем (входом та вікнами) й аудіо-, відеоконтролю особи у середині приміщення.

Тож контроль за вчиненням злочину є поняттям ширшим ніж уся сукупність форм контролю за вчиненням злочину, що передбачені ст. 271 КПК України. Його не варто визначати як окрему НСРД. Вважаємо доцільним подати його визначення як проведення однієї або комплексу НСРД з метою фіксації факту вчинення особою або групою осіб готування та (або) замаху на тяжкий та особливо тяжкий злочин. Крім того, складовою

контролю за вчиненням злочину вважаємо затримання особи «на гарячому» та невідкладне проведення відкритих слідчих (розшукових) дій (огляд, обшук, освідування, допит). Саме комплексність НСРД та СРД і утворюють зміст операцій, які мають бути юридично закріплені як контроль за вчиненням злочину.

Але при цьому необхідно окремо унормувати ту складову контролю за вчиненням злочину, яка значно обмежує права і свободи особи, являє собою втручання у приватне спілкування, межує з провокацією вчинення злочину – інсценування (імітація) дій, подій, обстановки (з використанням матеріальних засобів імітації, або без них – за рахунок усної дезінформації), що мають бути сприйняті особою як ознаки реалізації (або можливості реалізації) її злочинного задуму. Цю складову варто законодавчо окреслити як спеціальний слідчий експеримент. Вважати її окремою НСРД немає підстав, оскільки вона не має пізнавальної мети, безпосередньо не спрямована на одержання фактичних даних у кримінальному провадженні. Вона лише створює умови, за яких можуть бути одержані такі дані.

Водночас ця складова не може застосовуватися без дозволу слідчого судді, який, як незалежна інстанція у кримінальному провадженні, має оцінити законність рішення про її проведення, визначити її доцільність з огляду на ризики, що можуть виникнути для охоронюваних законом суспільних відносин.

За запропонованого варіанту унормування контролю за вчиненням злочину мають бути додатково урегульовані й повноваження слідчого судді щодо надання дозволу на його проведення. Суддя повинен мати можливість не лише задовольнити клопотання або відмовити у його задоволенні, а й задовольнити таке клопотання частково. Адже до складу контролю за вчиненням злочину (відповідно до наших пропозицій) можуть

¹ М. Погорецький, 'Застосування провокації в ході негласних розслідувань: питання правомірності' (2016) 1 Вісник кримінального судочинства 39.

входити декілька НСРД; крім того, він може зараховувати інсценування (імітацію) дій, подій, обстановки (з використанням матеріальних засобів імітації, або без них – за рахунок усної дезінформації), що мають бути сприйняті особою як ознаки реалізації (або можливості реалізації) її злочинного задуму. Слідчий суддя повинен мати змогу заборонити проведення окремих дій, що входять до складу контролю за вчиненням злочину, якщо для цього є передбачені законом підстави. Водночас він може дозволити проведення інших дій.

Наразі слідчий суддя за результатами розгляду клопотання про проведення НСРД може або задовольнити його, або відмовити у його задоволенні. Вчені та практики називають і найбільш розповсюджені підстави для відмови слідчого судді у задоволенні клопотання.

Дослідження, проведені В.В. Городовенком, засвідчили, що найбільш поширеними причинами відмови у задоволенні клопотань є наступні: необґрунтованість необхідності проведення НСРД; недоведеність у клопотаннях неможливості отримання доказів без проведення зазначених дій; внесення клопотань представниками сторони обвинувачення, чії повноваження не підтверджуються матеріалами кримінальних проваджень; порушення питання про проведення НСРД у справах про розслідування нетяжких злочинів; порушення підслідності; неналежне оформлення прокурором клопотання або його погодження тощо¹. Викладене цілком відповідає вимогам ст. 248 КПК України щодо розгляду клопотання про дозвіл на проведення НСРД.

Деякі дослідники називають й інші причини відмови у задоволенні клопотання про проведення НСРД. Так, Н.О. Гольдберг зараховує до їх числа: ініціювання слідчими і проведен-

ня НСРД щодо невстановлених осіб чи необмеженої кількості невстановлених осіб (у більшості випадків таке ініціювання здійснюється на певних припущеннях і не обґрунтовується доказами); проведення НСРД експериментального характеру².

З цього приводу потрібно зауважити, що КПК України не висуває подібних вимог ні до самих НСРД, ні до клопотання про їх проведення. Більше того, контроль за вчиненням злочину часто проводиться саме з метою встановлення та викриття невідомих зловмисників. Їх дані стають відомими тільки після затримання на «гарячому». Саме це передбачає комплекс дій сторони обвинувачення з викриття замовників та організаторів умисних вбивств, терористичних актів та інших тяжких та особливо тяжких злочинів. Різновидом контролю за вчиненням злочину є і так звана «ловля на живця». Її практикують під час розслідування серійних злочинів (вбивств, зґвалтувань, пограбувань, шахрайств тощо). Для цього, виходячи з аналізу сутності, часу та місця вчинення злочинів, поведінки та зовнішнього виду потерпілих, інсценують віктимну поведінку «потенційної жертви» з розрахунку на те, що злочинець вчинить замах на злочин, під час якого буде затриманий. При цьому таку жертву часто поміщають в природну обстановку (ту, в якій вчиняються злочини), а інсценуються конкретні її дії з можливим застосуванням засобів індивідуального маскуваня. В таких випадках експериментальний характер НСРД є необхідним. Можливість застосування НСРД експериментального характеру підтверджується і тим, що законодавець одну з форм контролю за вчиненням злочину назвав спеціальним слідчим експериментом.

Юридична конструкція, яка повинна установлювати повноваження слідчо-

¹ В Городовенко, 'Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій' (2013) 1 Слово Національної школи суддів України 18.

² Н Гольдберг, 'Судовий контроль у системі забезпечення прав і свобод громадян у ході негласних слідчих (розшукових) дій' (2014) 2 Вісник Академії митної служби України. Серія: Право 134.

го судді щодо забезпечення законності контролю за вчиненням злочину, має передусім ґрунтуватися на оновленні законодавчого регулювання змісту контролю за вчиненням злочину. Його потрібно унормувати як комплекс НСРД, з можливістю інсценування дій, подій, обстановки (з використанням матеріальних засобів імітації, або без них – за рахунок усної дезінформації), що мають бути сприйняті особою як ознаки реалізації (або можливості реалізації) її злочинно-го задуму.

Унормуванню підлягає те, що слідчий суддя, розглядаючи клопотання про проведення контролю за вчиненням злочину, має переконатися у наявності: 1) фактичних даних, що дають підстави вважати, що готується або вчиняється саме тяжкий або особливо тяжкий злочин; 2) фактичних даних, що свідчать про неможливість отримання відомостей про злочин та особу, яка його готує, в інший спосіб; 3) можливості за результатами контролю за вчиненням злочину

отримання доказів, які самостійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин підготовки злочину або встановлення осіб, причетних до його підготовки; 4) наявності у суб'єкта, що подав клопотання, відповідних повноважень; 5) фактичних даних, які свідчать про відсутність під час проведення контролю за вчиненням злочину провокування особи на його вчинення; 6) необхідності для виконання завдань контролю за вчиненням злочину проведення кожної з дій, що зазначені у клопотанні, а також застосування імітаційних дій та засобів.

За результатами розгляду клопотання слідчий суддя повинен не лише мати змогу задовольнити його або відмовити у його задоволенні, а й задовольнити таке клопотання частково – щодо проведення окремих дій, які заплановано провести в межах контролю за вчиненням злочину.

REFERENCE LIST

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedural Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651–17. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> data zverennia 18.01.2018 (in Ukrainian).

2. Instruktsiia pro orhanizatsiiu provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii ta vykorystannia yikh rezultativ u kryminalnomu provadzhenni [Instruction on the organization of the holding of secret investigative (search) actions and the use of their results in criminal proceedings]: Nakaz Heneralnoi Prokuratury Ukrainy, Ministerstva Vnutrishnikh sprav Ukrainy, Sluzhby Bezpeky Ukrainy, Administratsii Derzhanoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Ministerstva finansiv Ukrainy, Ministerstva yustytysii Ukrainy vid 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 <<http://old.minjust.gov.ua/42544>> data zverennia 18.01.2018 (in Ukrainian).

BIBLIOGRAPHY

ARTICLES

3. Makarov M A, 'Authorization of covert investigative (detective) actions by the investigating judge' (2015) 4 Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav 238–248 (in English).

4. Bahrii M V, 'Sudovi kontrol za provedenniam nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii: okremi aspekty' [Judicial control over the conduct of secret investigative (search) actions: separate aspects] (2015) 35 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu 86–89 (in Ukrainian).

5. Venediktov A A, 'Zakonodavcha klasyfikatsiia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia' [Legislative classification of covert investigative (search) actions: problems and ways of their solution] (2015) 2 Biuletyn Ministerstva yustytysii Ukrainy 93–100 (in Ukrainian).

6. Horodovenko V V, 'Sudovi kontrol za provedenniam slidchykh (rozshukovykh) i nehlasnykh slidchykh dii' [Judicial control over the conduct of investigators (investigators) and secret investigative actions] (2013) 1 Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy 15–20 (in Ukrainian).

7. Luk'ianchykov E D, Luk'ianchykov B E, 'Stanovlennia instytutu nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii' [Formation of the institute of covert investigative (search) actions] (2015) 60 Kriminalistika i sudebnaya ekspertiza 147–160 (in Russian).

8. Pohoretskyi M A, 'Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii: problemy provadzhennia ta vykorystannia rezultativ u dokazuvanni' [Covert investigative (search) actions: problems of proceedings and using of the results in proving] (2013) 1 Yurydychni chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav 270–277 (in Ukrainian).

9. Pohoretskyi M A, 'Zastosuvannia provokatsii v khodi nehlasnykh rozsliduvan: pytannia pravomirnosti' [The use of provocations during secret investigations: the issue of legality] (2016) 1 Вісник кримінального судочинства 39 (in Ukrainian).

10. Serhieieva D B, 'Problemni pytannia postanovlennia ukhval pro provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii' [Problematic issues of decision on conducting covert investigative (search) actions] (2014) 1 Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» 177–186 (in Ukrainian).

8. Starenkyi O S, 'Problemni aspekty zakonodavchoi rehlementatsii provadzhennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii' [Problematic aspects of the legislative regulation of conducting covert investigative (search) actions] (2013) 4 Naukovi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav 449–455 (in Ukrainian).

9. Stashchak M V, Mazur L A, 'Problemni aspekty zastosuvannia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii operatyvnymu pidrozdilamy OVS Ukrainy' [Problematic aspects of using covert investigative (search) actions by operative subdivisions of Internal Affairs Bodies of Ukraine] (2012) 6 (84) Mytna sprava 85–89 (in Ukrainian).

10. Syza N P, 'Povnovazhennia slidchoho suddi shchodo zdiisnennia sudovoho kontroliu u kryminalnomu protsesi Ukrainy' [The powers of the investigating judge to carry out judicial control in the criminal process of Ukraine] (2012) 6 Chasopys Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Pravo» 9–10 (in Ukrainian).

CONFERENCE PAPERS

11. Albul S V, 'Novyi Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: ruinuвання nastupalnosti v operatyvno-rozshukovii diialnosti' [The new Criminal Procedure Code of Ukraine: the destruction of offensive in operative-search activity] Rol ta mistse OVS u rozbudovi demokratychnoi pravovoi derzhavy, The role and place of Internal Affairs Bodies in building a democratic state under the rule of law: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odeskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav 2013) 334–336 (in Ukrainian).

12. Vasylynchuk V I, 'Vzayemodiya operatyvnykh ta slidchykh pidrozdiliv pid chas provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii' [Interaction of operative and investigative subdivisions in conducting covert investigative (search) actions] Aktualni problemy dosudovoho rozsliduvannia, Topical issues of pre-trial investigation: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav 2015) 23–35 (in Ukrainian).

Gribov M. Power of the investigating judge to ensure the legality of the control over the commission of a crime

Domestic legislature included in the authority of the investigating judge the consideration of applications by investigators or prosecutor on conducting covert investigative (search) actions and the adoption of the relevant decisions. One of such actions is the control over the commission of a crime (Article 271 of the CPC of Ukraine). However, unlike other covert investigative (search) actions, there is no unequivocal requirement of the legislator regarding the issuance by the investigating judge of the relevant decision in relation to this action. So, the CPC of Ukraine allows for the control of a crime without the order of an investigating judge. Subject of the initiative to monitor the commission of a crime – the prosecutor decides whether such a decision is necessary. At the same time, the legislator does not define the concept or the content of the control over the commission of a crime. Consequently, this issue is subject to a clear legal regulation, for the implementation of which requires appropriate scientific research.

The purpose of this article is to form the theoretical idea of an optimal legal structure, which should establish the powers of an investigating judge to ensure the legality of the control over the commission of a crime.

The legal structure, which should establish the powers of an investigating judge to ensure the legality of the control over the commission of a crime, should be based on the updating of legislative regulation of content of the control over the commission of a crime.

It needs to be normalized as a complex of covert investigative (search) actions, with the possibility of staging actions, events, situations (with the use of material imitation means, or without them – at the expense of oral disinformation) that should be perceived by the person as signs of implementation (or the possibility of realization) of his/her criminal plan.

The norm is that the investigating judge when considering a request for control over the commission of a crime must verify the availability of: 1) factual data giving reason to believe that the most serious or particularly serious crime is being prepared or committed; 2) factual data indicating that it is impossible to obtain information about the crime and the person who prepares it in a different way; 3) possibilities under the control of the crime of obtaining evidence, which alone or in combination with other evidence may be essential to clarify the circumstances of the preparation of the crime or the establishment of persons involved in its preparation; 4) the presence of appropriate powers in the subject of the petition; 5) factual data indicating the absence during the control of the commission of a crime of provoking a person to commit it; 6) for carrying out tasks of control over the commission of a crime, the necessity of carrying out of each of the actions specified in the petition, as well as the use of imitation actions and means.

According to the results of consideration of the petition, the investigating judge must not only be able to satisfy him or refuse to satisfy him, but also to satisfy such a request in part – regarding the conduct of certain actions that are planned to be carried out within the control of the commission of a crime.

Keywords: *legality, investigating judge, control over the commission of a crime, judicial control, secret investigative (search) actions, provocation.*

Стаття надійшла до редакції журналу 28.01.2018.